nio ir visai greta namo. Jų reikia tik laidams prakišti). Šurfas I parodė, jog šioje vietoje būta ankstyvesnio užstatymo. Rastas namo pamatas, atsidengęs šurfo Š sienoje (1 pav.). Jo viršus buvo 50 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, o apačia – 1 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. Akmenys rišti kalkių ir smėlio skiediniu. Akmenys 30x25; 40x23; 30x18 cm ir panašaus dydžio, kloti dviem eilėm. Namo pamatas mūrytas ant akmenų pado. Padas išsikišęs nuo pamato per 10–23 cm. Padas klotas iš vienos akmenų eilės.

Namas greičiausiai statytas XIX a. pabaigoje. Kasant šurfą rasta keramikos. Iš viso suregistruotas 61 radinys. Keramika datuojama XVIII–XX a.

1 pav. Šurfas I. I. Vaškevičiūtės nuotr.

Fig. 1. Test pit I.

Šurfe įžemis nepasiektas. Tam sutrukdė šlynas ir pradėjęs sunktis vanduo. Šlynas pasiektas 1,5–1,52 m gylyje. Pradėjus jį kasti prasisunkė vanduo, kuris pradėjo plauti šurfo sienas. Kabelis prastumtas 80 cm gylyje.

The excavation in Linkuva

3 test pits (a total area of 2.5 m^2) were excavated at a site in Linkuva old town. Test pit I was 1.5x1 m, the others smaller. They were necessary in order to insert a cable. Test pit I showed that an earlier structure had existed at that site. A house foundation was found (Fig. 1); its top was 50 cm below the current ground surface and its bottom 1 m. The house was probably built in the late 19th century. In excavating the test pit, 18th–20th-century pottery was found. Sterile soil was not reached in the test pit. This was prevented by potter's clay and water which began to seep in. The potter's clay was reached at a depth of 1.5–1.52 m.

Ingrida Vosiliūtė

Laisvės aikštės tyrinėjimai Šeduvoje

2007 m. vykdant archeologinius žvalgomuosius tyrimus Šeduvos mieste (Radviliškio r.), Laisvės aikštėje buvo ištirta 10 šurfų (bendras tirtas plotas sudaro 21,16 m^2). Tuo pačiu vykdyti ir archeologiniai žvalgymai, kurių metu fiksuotos kasamos tranšėjos, kurių bendras ilgis – 191 m.

Tyrimų metu buvo aptiktas 70–98 cm storio kultūrinis sluoksnis, kuriame fiksuota nuo 4 iki 13 horizontų, datuojamų XVIII–XX a. viduriu, tirtos 4 pastatų liekanos.

Galima teigti, kad intensyviausia veikla vykdyta aikštės ŠR dalyje. Čia susiformavęs

ryškiausias kultūrinis sluoksnis. Jame fiksuotas storiausias raudono plūkto molio horizontas, kuris žymėjo buvusį aikštės paviršių. Sluoksnis preliminariai gali būti datuojamas XIX–XX a.

Aikštės ŠR pakraštyje vis dar stovi išlikęs XVIII a. pabaigoje statytos karčemos pastatas. Šalia jos ŠR aikštės dalyje stovėjo ratinė. Ankstesnių archeologinių tyrimų metu nustatyta, kad ratinės pastatas buvo 32 m ilgio, 15 m pločio. Pastato vidus buvo padalytas į 3 dalis. V dalyje buvo arklidės, R – ratinė, vidurinė dalis – važiuojamoji. Pati aikštė tuo metu buvo išgrįsta akmenimis.

Šurfe 1 84 cm gylyje fiksuotas pastato pamatas, dėtas iš stambių (20–30 cm skersmens) akmenų. Tarpai tarp akmenų užpildyti tamsiai pilka žeme, viršutinė dalis mūryta iš 29x14,5x6,5–7 cm dydžio plytų, rištų kalkių skiediniu. Šis pamatas priklausė ratinės V dalyje buvusioms arklidėms ir yra datuojamas XVIII a. pabaiga. ŠV tranšėjos 9–11 metre 40 cm gylyje fiksuota pastato siena, mūryta iš raudonų 27–28,5x13–14x6,5–7 cm dydžio plytų, rištų kalkių skiediniu. Siena tęsėsi PV–ŠR kryptimi, fiksuotas jos ilgis buvo 2,8 m, aukštis – 30 cm. Sienos apačia nebuvo pasiekta. Tirta siena yra XVIII a. pabaigoje statyto ratinės pastato V kampas. Šurfe 8 40 cm gylyje fiksuota pastato sienos ir pamato dalis. Pastato mūrijimui naudotos raudonos 28x12–14x8 cm dydžio plytos, rištos kalkių skiediniu. Apačia mūryta iš stambesnių (18–20 cm skersmens) akmenų. Tirto pastato pamato plotis didesnis nei 78 cm ir tęsėsi ŠV kryptimi. Pastato siena ir pamatas, kurie yra vienalaikiai su šurfe 1 ir ŠV tranšėjoje rastomis pastatų liekanomis, taip pat gali būti siejami su dar vienu karčemai priklausiusių pastatų.

ŠR dalyje tirtuose šurfuose ir tranšėjų atkarpose koncentravosi visi rasti archeologiniai radiniai. Daugiausiai jų rasta šurfuose 8 ir 10, kurie buvo aikštės Š dalyje. Taigi pastebėta intensyvesnio kultūrinio sluoksnio susiformavimo Š kryptimi tendencija.

ŠV aikštės dalyje, tranšėjos 1 pirmame metre, 32 cm gylyje, po raudono plūkto molio horizontu, kuris žymėjo XIX–XX a. buvusį aikštės paviršių, fiksuotas plonas (2 cm storio) tamsiai pilkos žemės su degėsiais sluoksnis (XVIII a. pabaigos pirminis žemės paviršius), kuris gali būti siejamas su vienu žinomų Šeduvos miesto gaisrų (1795 m. arba 1798 m.). Toks pats sluoksnis fiksuotas ir šurfe 6, 40 cm gylyje.

Aikštės PV dalyje tirtuose šurfuose ir tranšėjų atkarpose radinių nerasta. Tačiau čia išlikęs kultūrinis sluoksnis, išskyrus P aikštės dalį, gali būti datuojamas taip pat kaip ir ŠR aikštės dalies. Čia vietomis fiksuotas ir raudono plūkto molio sluoksnis, kuris žymėjo buvusį XIX–XX a. aikštės paviršių. Šurfe 5, kuris planuotas aikštės V kampe, raudono plūkto molio sluoksnis yra labai aiškiai matomas Š ir R pjūvyje, tačiau neišlikęs šurfo V dalyje. Taigi čia galima konstatuoti buvusią aikštės V pakraščio ribą. Šurfuose 5 ir 6, maždaug 80 cm gylyje taip pat fiksuoti juodos ir tamsiai pilkos žemės sluoksniai su pavieniais gyvulių kaulais, žymėję buvusį žemės paviršių, kuris gali būti datuojamas XVIII a. pradžia – viduriu.

Aikštės P kampe fiksuotas vėlyvesnis kultūrinis sluoksnis, susiformavęs XIX a. pabaigoje – XX a. Šurfe 5 18 cm gylyje rastas smarkiai suardyto pastato pamato ir jo griuvenų sluoksnis. Pamatas buvo dėtas iš 8–10 cm skersmens skaldytų akmenų. Jis buvo vėlyvesnis nei ŠR aikštės dalyje rastos pastatų liekanos ir gali būti datuojamas XIX a. pabaiga – XX a. Jo paskirtis lieka neaiški.

The excavation at Laisvės square in Šeduva

In conducting a field evaluation at Laisvės square in Šeduva (Radviliškis District), 10 test pits (a total area of 21.16 m^2) were excavated in 2007. At the same time a field survey was conducted, during which dug trenches (a total length of 191 m) were recorded.

In conducting the investigation, a 70–98 cm thick, 18th – mid-20th-century cultural layer was established and the remains of 4 buildings found. It was established that the most intense activity occurred in the NE part of the square. That was where the most distinct cultural layer had formed and where all the finds were concentrated. The thickest packed red clay horizon, which marked the former surface of the 19th–20th-century square, was recorded in it.

A surviving inn building erected in the late 18th century still stands on the square's NE edge. A coach house stood beside it in the square's NE part. A late 18th-century stone building foundation, which belonged to the stables located in the W part of the coach house, was recorded at a depth of 84 cm in test pit 1. A building wall, the W corner of the late 18th-century coach house, was recorded at a depth of 40 cm in the NW trench. The remains of part of another building wall and foundation, which are contemporary with the remains of the buildings found in test pit 1 and the NW trench and are connected with other buildings belonging to the inn, were recorded at a depth of 40 cm in test pit 8.

A thin (2 cm thick) layer of dark grey earth with charred wood particles (the original late 18th-century ground surface), which may be connected with one of the known fires in Šeduva (1795 or 1798) was recorded at a depth of 1.32 cm in trench 1 in the NW part of the square and below the packed red clay horizon, which marks the former 19th–20th-century surface of the square. The same layer was recorded in test pit 6 at a depth of 40 cm.

A later cultural layer created in the late 19th–20th century was recorded in the S corner of the square.